

Іван СВАРНИК

ДОКУМЕНТИ ПРОСВІТЯН В АРХІВІ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Викладено історію архіву Львівського університету, дано опис архівних матеріалів, що стосуються членів “Просвіти”, громадської активності студентів.

Ключові слова: “Просвіта”, архів Львівського університету, члени “Просвіти”, студенти.

Історія університетського архіву драматична, як і доля самого університету. **Перший** архів сформувався безпосередньо в Єзуїтському університеті (академії), заснованому 1661 р. на базі Львівської колегії Єзуїтів. Архів Малопольської (Руської) провінції Ордену, де зберігалися й документи Львівської колегії, виник 1756 р., після поділу Польської провінції на дві частини¹. Документи Ордену, зокрема, особливо важливі, створювалися в трьох примірниках, один із яких надсилали до Римського (центрального) архіву Ордену. Після ліквідації Ордену Єзуїтів 1773 р. документи архіву його Малопольської провінції, в т. ч. і Львівської колегії та університету, як і Римського архіву, були розпорошені, частково знищені, а частково потрапили до різних архівів, бібліотек (Воєводський архів і Бібліотека ПАН у Кракові, НБ у Відні, ЦДІА України у Львові² й ДАЛО), до приватних колекціонерів. Нинішній архів Малопольської провінції Ордену Єзуїтів у Кракові, створений 1820 р., зберігає документи переважно з XIX–XX ст.

Другий архів виник після відновлення у Львові 1784 р. Йосифінського університету (згодом лицей та університет ім. Франца І). Його документи переважно загинули під час пожежі старого університету восени 1848 р., під час повстання у Львові. Вцілілі документи включили до ф. 26 (Університет ім. Яна Казимира у Львові) Держархіву Львівської області³. Вони увійшли до останнього, 22 опису фонду й датуються 1780–1849 рр., хоча в окремих справах є й документи за 1880–1939 рр. Судячи з кількості аркушів більшості справ, – це розрізнені документи, знайдені після пожежі й описані переважно подокументно.

Третій архів сформувався після відновлення діяльності університету 1849 р. З 1944 р. його документи зберігаються переважно в ДАЛО (ф. 26), а частина опинилася в ЦДІАЛ⁴ (очевидно, при розмежуванні документів у повоєнний період)⁵. Саме ця збірка, що охоплює кінець XVIII ст. – 1939 р.⁶, містить інформацію про багатьох як провідних, так і рядових членів “Просвіти” XIX–XX ст. Тут, зокрема, є документи більшості голів “Просвіти” – особові справи професорів Омеляна Огоновського⁷, І. Брика⁸, Ю. Дзеровича⁹, листування проф. Ю. Романчука з ректором А. Марсом 1911 р.¹⁰ з приводу польських провокацій в університеті. Голови Товариства Володислав Федорович і М. Галушинський, натомість, виступають як діяль-

ні члени студентських товариств і учасники боротьби за впровадження української мови викладання. Брак документів інших голів пояснюється їхнім навчанням і викладанням у інших вишах Австро-Угорщини й Львова.

Професорами університету й активними пропагаторами просвітництва для народу в різний час були: А. Ангелович, Т. Галущинський, М. Гарасевич, Я. Головацький, М. Грушевський, М. Гриневецький, С. Дністрянський, І. Кокорудз, О. й Ф. Колесси, І. й П. Крип'якевичі, І. Лаврівський, А. Ластовецький, М. Левицький, Т. Мишковський, В. Міліянчук, Ю. Недзвецький, О. Огоновський, Т. Пачовський, Р. Пилят, С. і Й. Рудницькі, Іван та Іларіон Свенціцькі, Й. і С. Сембратовичі, М. Смішко, І. Старчук, К. Студинський, С. Томашівський, І. Шараневич, І. Янів, Г. Яхимович. Серед професорів-українців найчастіше згадується М. Грушевський. Окрім його особової справи¹¹, відклалися також його біографія¹², листування з МВіО у Відні й Галицьким намісництвом з приводу прийняття істориком австрійського громадянства¹³. Найбільше документів стосується прискіпливого (з боку польських колег і адміністрації університету) вивчення ролі цього професора з Наддніпрянщини в боротьбі українських студентів за рівноправність із поляками й за окремий український університет 1900–1904 і 1910–1913 рр.¹⁴ Після 1919 р. з університету звільнили всіх українських професорів, які не присягнули на вірність Польщі, зокрема, І. Кокорудза, С. Рудницького, І. Свенціцького, Ю. Дзеровича¹⁵ та ін.

Але незрівнянно більше справ стосується українських студентів, які, власне, й були найпершими просвітянами знедолених мас галицького селянства в ХІХ ст. Не випадково М. Возняк, який напередодні Першої світової війни, в період найбільшого розквіту “Просвіти”, детально проаналізував початковий етап історії Товариства, особливо підкреслив роль сина Маркіяна Шашкевича Володимира й галицького студентства загалом у створенні “Просвіти”¹⁶. У фонді Університету ім. Франца І збереглося оригінальне прохання В. Шашкевича 1863 р. про дозвіл на редагування ним літературного часопису “Вечерниці”¹⁷ з позитивною резолюцією Міністерства Внутрішніх Справ у Відні. Слід зауважити, що в збірці збереглися також документи самого М. Шашкевича (справи про його виключення й поновлення 1830 і 1832 рр.)¹⁸, характеристика на І. Вагилевича 1832 р.¹⁹ Серед пізніших документів відклалося листування з Галицьким губернаторством про призначення 1848 р. Я. Головацького завідувачем новоствореної кафедри української мови²⁰, особова справа професора Я. Головацького²¹, справа 1863 р. про дозвіл останньому носити російський орден св. Володимира²² та про видачу йому конфіскованих примірників “Русалки Дністрової”²³.

Цікавим маніфестом українськості львівських студентів є петиція 1866 р. до Міністерства Віровизнань і Освіти Австрійської монархії про дозвіл на заснування “Академічної руської читальні”²⁴. Її підписали А. Бачинський, І. Вахнянин, Й. Вітошинський, А., Д. і Ц. Гладиловичі, П. Глібовицький, М. Головацький, О. де Гриневецький, Т. Грушкевич, І. Дашкевич, Й. Желеховський, І. Заневич, В. Ільницький, І. Каратницький, В. Кміцикевич, А. Копистянський, В. Кравич, Д. Левицький, М. Лотоцький, Л. Лушпинський, А. й М. Людкевичі, І. фон Любич Могильницький, Ю. Охримович, М. Павлик, І. Пачовський, Т. Перфецький, М. Подолінський, А. Полянський, Л. Раковський, Т. Ревакович, І. Рожанський, А. Рудавський, А. Рудницький, З. Тарнавський, С. Устиянович, О. Чайківський, З. Шухевич,

Л. Юркевич, І. Янович та інші, загалом близько 250 осіб. Ця петиція з багатьма аркушами власноручних підписів може слугувати цікавим порівняльним матеріалом (щодо суспільно-політичної активності окремих галицьких родин) зі списками учасників Головної Руської Ради 1848 р.²⁵, більшість яких становили також українські студенти, з петицією 49 ліцеїстів 1849 р. про запровадження викладання класичної філології українською мовою²⁶. До того ж, 1900 р. львівські студенти-українці, серед яких були Л. Мартович, Р. Цегельський, Я. Гординський та ін.²⁷, так само масово підписалися під петицією до сенату університету з національними вимогами. Надзвичайно широко відображена у фонді боротьба студентства за український університет початку ХХ ст.: славнозвісна сецесія 1901–1902 рр., мітинги, страйки та виключення студентів 1908–1913 рр.²⁸, створення і діяльність Українського (таємного) університету у Львові 1920–1925 рр.²⁹ та його переслідування поліцією. Щодо У(т) У, то у фонді виявлено цікавий лист Мінського педінституту з запитом про український університет і його адресу³⁰.

Переважає більшість українських студентів набувала просвітянського досвіду завдяки праці в студентських товариствах “Академічна громада”, “Академічне братство”, “Академічний кружок”, “Академічна поміч”, “Братерська поміч”, “Ватра”, “Дружний лихвар”³¹, “Медична громада”, “Студентська громада”³², Український студентський союз³³ та ін. Звіти цих товариств, їх статuti, дисциплінарні, а часом і судові справи проти керівників та рядових членів товариств за участь у студентських вічах, демонстраціях, політичну діяльність, зокрема, соціалістичну й соціал-демократичну агітацію (справи І. Франка й М. Павлика³⁴, В. Будзиновського та К. Трильовського³⁵, М. Січинського³⁶, А. Коцка³⁷), агітацію за виборчу реформу та ін. відклалися у фонді університету в значній кількості. Примітно, що саме в студентські роки І. Франко як член правління товариства “Академічеській кружок” редагував його друкований орган – студентський журнал “Друг” і опублікував у ньому свої перші літературні твори³⁸. Згодом цей досвід І. Франко використав у тривалій і плодотвірній редакторській праці в “Просвіті”³⁹. Йому ж належить виданий “Просвітою” нарис про одного з фундаторів Товариства й НТШ, відомого письменника і просвітянина з Наддніпрянщини О. Кониського⁴⁰. До речі, у фонді університету є протокол засідання його Сенату 1901 р. з приводу дарування О. Кониським книгозбірні Львівському університетові та листи консульства Австро-Угорщини в Києві 1910 й 1911 р. про заповіт О. Кониського з пожертвою у 500 рублів на користь НТШ⁴¹. “Просвіта” згодом вшанувала пам’ять самого І. Франка й видала про нього аж три нариси (їх авторами були В. Дорошенко, А. Крушельницький і В. Сімович) 1926, 1928 і 1936 рр.

Фонд 26 (Університет ім. Яна Казимира у Львові) надійшов до Львівського обласного історичного архіву (згодом ЛОДА, ДАЛО) 1944 р. До нього, як згадувалося, увійшли вцілілі справи Єзуїтського університету у Львові (1661–1773), Йосифінського університету (1784–1805), Львівського ліцею (1807–1817), університету ім. Франца І у Львові (1817–1918) та університету ім. Яна Казимира у Львові (1918–1939). Перше наукове впорядкування цієї збірки здійснив впродовж 1895–1901 рр. відомий польський історик, професор Львівського університету Л. Фінкель, автор фундаментальних видань “Бібліографія польської історії”, “Історія Львівського університету” та ін.⁴² Загальна кількість справ станом на 1965 р. – 31 537, у т. ч. 8023

особові справи професорсько-викладацького складу та службовців за 1780–1939 рр. На 2008 р. кількість справ – 29 759⁴³. Структура фонду виглядала так:

– **оп. 1** (залікові книжки студентів), просистематизовані за факультетами: природничо-математичний, гуманітарний (філософський), медичний, теологічний, юридичний; залікові книжки студентів інших університетів. 3761 справа, без дат.

Серед студентів – майбутні просвітяни М. Возняк, Б. Галібей, М. Гец, Ю. Дорош, В. Кархут, Р. Копач, Р. Осінчук, С. Парфанович, Т. Пачовський, Л. Цегельський;

– **оп. 2** (особові справи студентів) - філософський (гуманітарний) ф-т. 2086 спр., 1924–1939 рр.

Серед студентів С.-Б. Алиськевич, Б. Антонич, М. Баб'як, Д. Бандрівський, В. Грицай, В. Заїкин, М. Заклинський, Р. Зубик, М. Ісаїв, І. Керницький, С. Кміцикевич, І. Манастирський, Т. Пачовський, С. Пеленський, Т. Романенчук, Я. Рудницький, Й. Твердохліб, С. Щурат та ін.;

– **оп. 3** (особові справи студентів і вільних слухачів, справи про закінчення університету) – за факультетами: природничо-математичний, медичний, теологічний і юридичний. 1846 спр., 1904, 1917, 1924–1939 рр., переважно недатовані й нумеровані. Всередині факультету просистематизовані за алфавітом.

Серед студентів К. Богачевський, М. Брик, Д. Вергановська, Р. Грабович, М. Желеховський, В. Застирець, Р. Копач, С. Пилят, І. Созанський, А. Фіголь, В. Яців;

– **оп. 4** (тези на здобуття ступеня доктора – за алфавітом, докторські дисертації (за алфавітом), магістерські праці (за алфавітом)). 1267 спр., 1851–1939 рр. Просистематизовані за тематикою. Серед докторантів Йосиф Левицький, Філарет Сембратович, Корнило Сушкевич, Микола Андрусак, Федір Білоус, Григорій Величко, Дарія Вітошинська-Дзерович, Юрій Микита Думка, Роман-Ростислав Єндик, Іван Карпинець, Григорій Козій, Борис Кудрик, Теоктист Пачовський, Євген-Юліан Пеленський, Юрій Полянський, Мілена Рудницька, Ярослав Рудницький, Мар'ян-Орест Смішко, Зенон Храпливий.

Магістерські дисертації (1920–1930): А. Ластовецький (952), Іван Тесля (1159), Теодор Цар, Діонізій Чубатий;

– **оп. 5** (особові й пенсійні справи професорсько-викладацького складу й службовців), просистематизовані за алфавітом. 2338 спр., [1817]–1939 рр. Серед професорів: А. Ангелович (21), **І. Брик** (166), Т. Галушинський (351), В. Ган (360), М. Гарасевич (371), Я. Головацький (437), **М. Грушевський** (510), М. Гриневецький (515), **С. Дністрянський** (584), І. Кокорудз (896), **О. Колесса** (899), І. Лаврівський (1050), А. Ластовецький (1053), М. Левицький (1069), В. Міліянчук (1255), Т. Мишковський (1317), Ю. Недзвецький (1343), О. Огоновський (1395), **Ом. Огоновський** (1396), Т. Пачовський (1468), Р. Пилят (1512), **С. Рудницький** (1648), Й. Рудницький (1649), **Іл. Свенціцький** (1692), Іван Свенціцький (1693), М. Смішко (1758), К. Студинський (1833), С. Томашівський (1889), Е. Черкавський (2059), І. Шараневич (2091);

– **оп. 6** (юридичний ф-т), просистематизований за хронологією. В кінці опису довідковий матеріал: професори, викладачі й службовці 1887–1936 рр., студенти 1850–1939 рр. 1609 спр., 1850–1939 рр.

Вирок Крайового суду 1878 р. **І. Франкові** та іншим студентам. У справі є цікавий лист декана факультету Омеляна Огоновського до Сенату університету, в якому йдеться про те, що студент І. Франко написав заяву про виплату йому заборгованої

стипендії. З огляду на те, що як студент він не пропускав лекцій, вчасно здавав екзамени й колоквиуми й не мав зауважень від університетської влади, декан уважає за потрібне виплатити йому стипендію за час, проведений у в'язниці, тобто за зимовий семестр. Однак, оскільки І. Франко не вписався у каталог студентів на літній семестр⁴⁴, то стипендії йому не можна виплачувати, хіба що він напише іншу заяву, яку рада професорів буде зобов'язана розглянути додатково. Пам'ятаючи про цей факт студентської біографії, І. Франко згодом написав нарис про свого професора й керівника "Просвіти"⁴⁵. Йому ж належить документальна біографія батька іншого голови "Просвіти" – Володислава Федоровича⁴⁶.

Листування про надання зарубіжних стипендій докторам В. Старосольському (1903), Ю. Панейкові (1911–1913), пенсії **О. Колесі** (1929), про нострифікацію докторату Д. Донцова (1917);

– **оп. 7** (філософський ф-т, гуманітарний ф-т), просистематизований за хронологією. В кінці опису довідковий матеріал: професори, викладачі й службовці 1869–1939 рр., студенти 1867–1939 рр. 2480 спр., 1848–1939 рр. (є копії документів 1784–1804 рр.). Листування про політичну діяльність студента **М. Павлика** (1877) Акт передачі мінералогічного кабінету проф. Ю. Недзвецькому (1888). Пояснювальні записки проф. **О. Огоновського й Р. Пилята** про походження і значення терміну "руський" (1889). Дисциплінарні справи студентів З. Кузелі (агітація у Бережанському повіті, 1900), студентів і службовців-українців, покараних за виступ 1 липня 1910 р., зі списками студентів, асистентів і службовців (1911–1919), справи про надання проф. **С. Томашівському** права читати лекції українською мовою (1894, 1908–1911). справи про здобуття ступеня доктора **І. Раковського** (1904), В. Пачовського (1905), **Б. Барвінського**, А. Копистянського (1906), **В. Левицького**, Я. Гординського, О. Тисовського (1909), **С. Балаєя, І. Крип'якевича** (1910), **М. Возняка** (1911), В. Гарасимчука, І. Джиджори, Ф. Срібного (1912), С. Кархута, **М. Рудницького** (1913), Г. Костельника (1914), М. Чубатого (1917), Д. Бандрівського, Л. Гумецької (1930);

– **оп. 8** (теологічний ф-т), в описі за хронологією. 769 спр., 1850–1939 рр.

Справа про надання стипендій українським студентам і д-ру П. Крип'якевичу (1904, 1905). Рішення сенату 1919 р. про звільнення проф. **Ю. Дзєровича** за відмову присягнути Польщі (411);

– **оп. 9** (природничо-математичний ф-т). 609 спр., 1924–1939 рр.

Заяви І. Теслі (1929) та В. Мілянчука (1934, 1934–1935) про допуск до докторських екзаменів, визнання диплома А. Ластовецького (1927). справи про захист докторатів М. Зарицьким (1929–1930), І. Коцюбою (1929–1934) та ін.;

– **оп. 10** (медичний ф-т), в описі за хронологією. 1723 спр., 1894–1939 рр.

Спр. 1360–1712 – студенти. Серед останніх Т. Дольницький, О.-Д. Лежогубська, Л. Максимонько, П. Цимбалістий, М.-Й. Козицький, О. Полотнюк;

– **оп. 11** (наукові праці, реферати, рецензії професорів, публікації документів, некрологи, бібліографічні довідки, конспекти лекцій, праці та доповіді студентів). 2249 спр., 1850–1939 рр.

Серед авторів М. Андрусак (спр. 41), Є. Барвінський (11, 43), **С. Рудницький**, С. Томашівський. Автори рефератів – М. Андрусак (1461), **М. Кордуба** (1652), **С. Людкевич** (1715), О. Пріцак (1804), С. Томашівський, М. Устиянович, І.-Ю. Шпитковський;

– **оп. 12** (ректорат), просистематизовані за хронологією. 1098 спр., 1850–1899 рр. (у спр. 665 є документи 1915–1916 і 1918 рр.).

Справи про звинувачення студентів у соціалістичному русі 1877–1892 рр., зокрема, **І. Франка** та **М. Павлика** (593, 594), **В. Будзиновського** й **К. Трильовського** (831), про дозвіл 1863 р. студентіві **В. Шашкевичу** редагувати літературний часопис “Вечерниці” (265), про створення 1866 р. “Академічної руської читальні” студентів університету й Технічної академії (225), листування 1895–1900 рр. з приводу переходу проф. **М. Грушевського** в австрійське підданство (961);

– **оп. 13** – ректорат. 1065 спр., 1900–1918 рр. (є документи з 1879).

Справа про виступи українських студентів 1900–1903 рр. з національними вимогами та відповідь **М. Грушевського** Сенатові про його участь в українських зборах (спр. 1, 52), про виключення українських студентів за політичні виступи 1901 р. Підписи 1900 р. студентів-українців Л. Мартовича, Р. Цегельського, Я. Гординського та ін. (32). Лист 1901 р. з поясненням заборони **М. Грушевському** виступати на раді професорів українською мовою (48). Дисциплінарні справи студентів Є. Косевича та В. Темницького 1901–1904 рр. (спроба мітингу солідарності з російськими студентами, спр. 51), М. Бачинського (1908–1909), Петра Смаля-молодшого і старшого (1908), В. Білозора, І. Третяка та ін. (українська демонстрація 1.VII.1910). Пропозиція проф. **Ф. Колесси** про іматрикуляцію українських студентів 1903–1904 рр. (110), скарга студента М. Січинського 1904 р. (112). Справа про звинувачення професорів С. Дністрянського, М. Грушевського й О. Колесси 1910–1912 рр. (409). Ухвали та протоколи Сенату про виключення 49 українських студентів: М. Залізняка, П. Решетила, В. Андрасевича, Р. Бардина, В. Бемка, М. Білика, **Д. Віговського**, О. Гарасиміва, М. Гери, І. Гинилевича, В. Гіжовського, В. Гузара, Т. Дацківа, А. Дзіваковського, Р. Дробенька, Ю. Колцуняка, Т. Крохмального, **А. Крушельницького**, В. Кульчицького-Цмайла, Я. Кирчіва, К. Личковського, М. Мосоро, Я. Навчука, Г. Савицького, І. Сенишина, Я. Сеньківа, І. Сокола, Р. Ставничого, Є. Стебновського, П. Ткачука, І.-О. Третяка, І. Туркевича, Г. Хитренького, І. Хичія за участь у мітингу 1911 р. з вимогою створити Український університет (462, 473). Лист проф. **Ю. Романчука** 1911 р. ректорові університету А. Марсу з вимогою припинити польські провокації в університеті (344);

– **оп. 14** (ректорат), у кінці опису довідковий матеріал за 1874–1939 рр. (професори, викладачі, службовці, студенти). 2647 спр., 1919–1939 рр. (фактично з 1874 р.).

Справи про звільнення проф. **І. Кокорудза** (1), П. Куцери, **С. Рудницького** (2), **І. Свенціцького** (3) через відмову присягати Польщі 1919 р., відмову визнати пенсії **О. Колесси** й **Т. Мишковському** (1004), списки професорів-українців, які не присягнули Польщі у 1919–1920 рр., запити військових влад 1919 р. на проф. **І. Крип’якевича**, **С. Балая** (5). Дисциплінарні та ін. справи студентів Дарії Макогон (1081), Дарії Сосенко (1213), Б. Романенчука (1668);

– **оп. 15** (каталоги студентів). Просистематизовані за факультетами – юридичним, філософським, гуманітарним, медичним, фармацевтичним відділенням, природничо-математичним, теологічним, а також ректорат. 1501 спр., 1785–1939 рр. (є док. 1784 і 1940–1941 рр.);

– **оп. 16** (університетська бібліотека). 12 спр., 1870, 1900–1939 рр.;

– **оп. 17** (студентські товариства – польські і жидівські)⁴⁷. 88 спр., 1860–1939 рр.;

– оп. 22 (університет ім. Франца І). Просистематизовані за хронологією всередині розділів: консисторія (сенат), філософський, юридичний, теологічний, медичний ф-ти, науковий консенс, Шляхетська академія, Академічна гімназія, архів. 2623 спр., 1784–1849 рр. (фактично 1780–1892, 1880–1939).

Справи про виключення та поновлення М. Шашкевича (1830, 1832), характеристика на І. Вагилевича (1832).

Четвертий архів виник після 1939 р. і склав ф. Р-119 (Львівський державний (згодом національний) університет ім. І. Франка), що зберігається у ДАЛО і налічує 7892 спр. за 1939–1970 рр.⁴⁸ та архів у самому університеті, де налічується близько 150 тис. справ, переважно неупорядкованих і нумерованих, з кінця ХІХ ст. до наших днів. 21 тис. справ цього останнього архіву стосуються професорсько-викладацького, наукового складу та службовців, понад 100 тис. справ за 1967–1980 рр. – студентів. Тут, зокрема, є справи як просвітян попереднього періоду – М. Возняка, Ф. Колесси, І. Крип'якевича, М. Рудницького, І. Свенціцького, М. Смішка, К. Студинського, П. Франка, В. Щурата, які викладали в університеті безпосередньо після 1939 р., так і наших сучасників Я. Дашкевича, Р. Іваничука, Т. Комаринця, В. Лизанчука, Р. Лубківського, Й. Лося, Ю. Редька, О. Степанів (студентські й професорські), Н. Бічуї, Р. Братуня, С. Гунька, М. Косіва, Д. Павличка, Б. Якимовича та десятки інших письменників, поетів, науковців, які в наш час продовжили почесну справу, започатковану галицькими студентами ще 140 років тому й на переломі 80-х і 90-х років ХХ ст. стали ініціаторами заснування Товариства української мови ім. Шевченка, відновлення діяльності НТШ⁴⁹, відродження української культури загалом.

Ivan Svarnyk. Documents of “Prosvita” members in the archives of the University of Lviv

The author outlines a history of Lviv university archive, gives a description of archival materials concerning “Prosvita” members, as well as public activity of students.

Key words: “Prosvita”, Lviv university archive, “Prosvita” members, students.

¹ Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564–1995 / Opracował L. Grzebień SJ. – Kraków: Wyd. WAM, 1996. – S. 16.

² В останньому юридичні й фінансово-майнові документи монастиря й колегії (академії) відклалися у фондах 52 (Магістрат м. Львова), 131 (Колекція грамот на пергаменті), 146 (Галицьке намісництво), 186 (Крайова земельно-податкова комісія), у картографічних колекціях.

³ Львівський обласний державний архів. Путівник. – Львів: Каменяр, 1965. – С. 113.

⁴ Центральний державний історичний архів України, м. Львів (ЦДАУЛ). – Ф. 725 (Медико-хірургічний заклад при Львівському університеті).

⁵ Див.: Сварник І. Передмова // ЦДАУЛ. Путівник. – Львів; Перемишль, 2003. – С. 7–14.

⁶ Документи 1661 р., про які йдеться в описах – це пізніші копії королівського привілею Єзуїтської колегії на створення Львівського університету.

⁷ Державний архів Львівської області (ДАЛО). – Ф. 26. – Оп. 5. – Спр. 1395.

⁸ Там само. – Спр. 166.

⁹ Там само. – Оп. 8. – Спр. 411.

¹⁰ Там само. – Оп. 13. – Спр. 344.

¹¹ Там само. – Оп. 5. – Спр. 510.

- ¹² Там само. – Оп. 14. – Спр. 2315.
- ¹³ Там само. – Оп. 12. – Спр. 961.
- ¹⁴ Там само. – Оп. 13. – Спр. 1, 48–53, 409.
- ¹⁵ Там само. – Оп. 14. – Спр. 1–3; Оп. 8. – Спр. 411.
- ¹⁶ *Возняк М.* Короткий історичний огляд діяльності Товариства “Просвіти” // Письмо з Просвіти. – Львів, 1913. – Ч. 7. – С. 193–204.
- ¹⁷ ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 12. – Спр. 265.
- ¹⁸ Там само. – Оп. 22. – Спр. 1206, 1249.
- ¹⁹ Там само. – Спр. 1250.
- ²⁰ Там само. – Спр. 866.
- ²¹ Там само. – Оп. 5. – Спр. 437.
- ²² Там само. – Оп. 12. – Спр. 268.
- ²³ Там само. – Оп. 22. – Спр. 1464.
- ²⁴ Там само. – Оп. 12. – Спр. 225.
- ²⁵ Головна Руська Рада (1848–1851): протоколи засідань і книга кореспонденції. Упор. У. Кришталович, І. Сварник. – Львів, 2002. – С. 2–18.
- ²⁶ ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 22. – Спр. 1465.
- ²⁷ Там само. – Оп. 13. – Спр. 32.
- ²⁸ ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 10. – Спр. 207, 208, 310.
- ²⁹ Довідник з історії України. – С. 431–432.
- ³⁰ ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 14. – Спр. 72.
- ³¹ Енциклопедія Львова. – Львів: Літопис, 2007. – Т. 1. – С. 46–47, 335–336; 2008. – Т. 2. – С. 171.
- ³² ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 14. – Спр. 375.
- ³³ Довідник з історії України. – С. 972–973.
- ³⁴ ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 12. – Спр. 593–594.
- ³⁵ Там само. – Спр. 831.
- ³⁶ Там само. – Оп. 13. – Спр. 112, 203.
- ³⁷ Там само. – Спр. 198.
- ³⁸ Українська літературна енциклопедія. – К.: УРЕ, 1990. – Т. 2. – С. 114; Енциклопедія Львова. – Львів: Літопис, 2008. – Т. 2. – С. 154–155.
- ³⁹ ЦДІАУЛ. – Ф. 348. – Оп. 1. – Спр. 6762.
- ⁴⁰ *Франко І.* Про жите і діяльність Олександра Кониського. – Львів, 1901.
- ⁴¹ ДАЛО. – Ф. 26. – Оп. 13. – Спр. 52, 427, 440.
- ⁴² *Finkel L. M. E.* // *Polskie dzieje*. Encyklopedia multimedialna PWN. – Warszawa, 2000 (електронна версія).
- ⁴³ ДАЛО. – Ф. 26.
- ⁴⁴ Як згадує сам І. Франко, його заарештували влітку 1877 р., впродовж 8 місяців утримували в слідчому арешті, після чого засудили на 6 тижнів арешту.
- ⁴⁵ *Франко І.* Професор Омелян Огоновський // Народ. – Львів, 1894. – Чч. 20–24.
- ⁴⁶ *Франко І.* “Життєпис” // Просвіта (Львів). – 2006. – Вересень. – Ч. 9 (296). – С. 1.
- ⁴⁷ Справи про діяльність українських товариств відклалися у описах 12–14 цього ж фонду.
- ⁴⁸ ДАЛО. – Ф. Р-119 чт. Таємні документи складають оп. 5 т. (Перша частина) і можуть слугувати чудовим джерелом для вивчення репресій щодо студентів і викладачів університету в радянські часи.
- ⁴⁹ Історія України. – Вид. 3-є переробл. і доповн. – Львів: Світ, 2002. – С. 387, 439.